
Na osnovu člana V. 3. (d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH broj 80/07 od 29. juna 2007. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 20. sjednici, održanoj 25. jula 2007. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE ZA OBJEDINJAVANJE ODREĐENIH PROPISA U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PRIJEVOZU - Doc. 9740

Član 1.

Ratifikuje se Konvencija za objedinjavanje određenih propisa u međunarodnom zračnom prijevozu - Doc. 9740, potpisana u Montrealu 28. maja 1999. godine.

Član 2.

Tekst Konvencije u prijevodu glasi:

KONVENCIJA

ZA OBJEDINJAVANJE ODREĐENIH PROPISA U MEĐUNARODNOM ZRAČNOM PRIJEVOZU

DRŽAVE POTPISNICE OVE KONVENCIJE,

PREPOZNAJUĆI značajan doprinos Konvencije dokumentu pod nazivom Objedinjavanje određenih pravila koja se odnose na međunarodni zračni prijevoz, koji je potpisan u Varšavi 12. oktobra 1929. godine, nadalje u tekstu: "Varšavska

konvencija", i drugim srodnim instrumentima koji služe usaglašavanju nezvaničnog međunarodnog zakona o zračnom saobraćaju;

PREPOZNAJUĆI potrebu za moderniziranjem i ujedinjenjem Varšavske konvencije i srodnih instrumenata;

PREPOZNAJUĆI važnost osiguranja zaštite interesa potrošača u međunarodnom zračnom prijevozu i potrebu za jednakom kompenzacijom zasnovanom na principima restitucije;

POTVRĐUJUĆI da je poželjan uređen razvoj odvijanja međunarodnog zračnog saobraćaja i nesmetan protok putnika, prtljaga i tereta, u skladu sa principima i ciljevima Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisanoj u Čikagu 7. decembra 1944. godine;

UBIJEĐENE da kolektivna državna akcija na daljem usaglašavanju i kodifikaciji (kodifikacija = sistematiziranje zakona u kodeks, prim. prev.) određenih propisa koji uređuju oblast međunarodnog zračnog saobraćaja putem nove Konvencije, jeste najadekvatnije sredstvo postizanja izjednačenog balansa interesa.

DOGOVORILE SU SE KAKO SLIJEDI:

Poglavlje I Opće odredbe

Član 1. Polje primjene

1. Ova konvencija se primjenjuje na sav međunarodni prijevoz putnika, prtljaga i tereta koji se obavlja avionom za naknadu. Podjednako se primjenjuje i na proizvoljan prijevoz avionom koji vrši poduzeće za zračni saobraćaj.
2. U svrhu ove konvencije, izraz međunarodni prijevoz označava svaki prijevoz u kojem se, u skladu sa sporazumom između država potpisnica, mjesto polaska i mjesto dolaska, bilo da jeste ili nije predviđen prekid prijevoza ili pretovar robe, nalaze ili na teritorijama dvije države potpisnice, ili na teritoriji jedne države potpisnice ako postoji dogovoreno mjesto zaustavljanja unutar teritorije druge države, čak i ako ta država nije potpisnica sporazuma. Prijevoz između dvije tačke unutar teritorije jedne države potpisnice, bez dogovorenog mjesta zaustavljanja unutar teritorije druge države, ne smatra se međunarodnim prijevozom koji se obavlja u svrhu ove konvencije.
3. Prijevoz koji vrši nekoliko prijevoznika koji se nadovezuju jedan na drugi smatrat će se, u svrhu ove konvencije, jedinstvenim prijevozom, ako ga potpisnice smatraju jednim saobraćajem, bilo da je dogovoren u formi jednog ugovora ili serije ugovora, i time ne gubi svoj međunarodni karakter samo zbog toga što se jedan ugovor ili serija ugovora realizira u cjelini unutar teritorije iste države.
4. Ova konvencija se, također, primjenjuje na prijevoz naznačen u Poglavlju V, u skladu sa uvjetima koje ovo Poglavlje sadrži.

Član 2.

Prijevoz koji obavlja država i prijevoz poštanskih artikala

1. Ova konvencija se primjenjuje na prijevoz koji obavlja država ili pravno utemeljena državna tijela, s tim da mora potpadati pod uvjete navedene u članu 1.
2. Prilikom prijevoza poštanskih artikala, prijevoznik će biti odgovoran samo nadležnoj poštanskoj upravi u skladu sa propisima koji se primjenjuju na odnose između prijevoznika i poštanskih uprava.
3. Osim u skladu sa navedenim u paragrafu 2. ovog člana, odredbe ove konvencije se neće primjenjivati na prijevoz poštanskih artikala.

Poglavlje II Dokumentacija i obaveze država potpisnica u odnosu na prijevoz putnika, prtljaga i tereta

Član 3. Putnici i prtljag

1. U vezi sa prijevozom putnika, dostavit će se pojedinačan ili kolektivni dokument o prijevozu, koji će sadržavati:
  - a) oznaku mjesta polaska i dolaska;
  - b) ako se mjesto polaska i mjesto dolaska nalaze na teritoriji jedne države potpisnice, a jedno ili više mjesta za zaustavljanje na teritoriji druge države, naznaku najmanje jednog mjesta za zaustavljanje.

2. Bilo koji drugi dokument koji zadržava informaciju navedenu u paragrafu 1., može se dostaviti umjesto dokumenta navedenog u tom paragrafu. Ako se koristi takav dokument, prijevoznik će ponuditi da putnicima stavi na uvid pismenu izjavu o ovakvoj informaciji.
3. Prijevoznik će dati putniku prtljažnu identifikacionu karticu za svaki prijavljeni komad prtljaga.
4. Putnik će dobiti pismenu obavijest o tome da, tamo gdje je moguće primijeniti ovu konvenciju, ona uređuje i može ograničiti odgovornost prijevoznika u pogledu smrti ili povrede putnika, ili gubitka ili oštećenja prtljaga, i kašnjenja.
5. Nepridržavanje odredbama gore navedenih paragrafa neće ugroziti postojanje ili validnost ugovora o prijevozu, koji će, ipak, podlijevati propisima ove konvencije, uključujući i one koji se odnose na ograničenje odgovornosti.

Član 4. Teret

1. U vezi sa prijevozom tereta, dostavit će se tovarni list.
2. Bilo koji drugi dokument koji sadrži izvještaj o prijevozu koji će biti obavljen, može biti zamijenjen dostavljanjem tovarnog lista za prijevoz zrakom. Ako se koriste takvi dokumenti, prijevoznik će, ako to od njega zatraži pošiljalac robe, dostaviti pošiljaocu priznanicu o teretu, kojom se dozvoljava identificiranje pošiljke i pristup informacijama sadržanim u izvještaju koji je naveden u gore pomenutom dokumentu.

Član 5.

Sadržaj teretnog lista za prijevoz zrakom ili priznanice o teretu

Teretni list za prijevoz zrakom ili priznanica o teretu će sadržavati:

- a) oznaku mjesta polaska i dolaska;
- b) ako se mjesto polaska i mjesto dolaska nalaze na teritoriji jedne države potpisnice, a jedno ili više mjesta za zaustavljanje na teritoriji druge države, naznaku najmanje jednog mjesta za zaustavljanje; i
- c) oznaku težine pošiljke.

Član 6.

Dokument koji se odnosi na prirodu tereta

U slučaju potrebe da ispuni carinske, policijske ili slične formalnosti, od pošiljaoca se može zatražiti da pokaže dokument koji navodi koja je priroda tereta. Iz ove odredbe za prijevoznika ne proizilazi nikakva taksa, obaveza ili odgovornost.

Član 7.

Opis tovarnog lista za prijevoz zrakom

1. Pošiljalac će napraviti tovarni list u tri originalna primjerka.
2. Prvi primjerak će nositi oznaku "Za prijevoznika", i potpisat će ga pošiljalac robe. Drugi primjerak će nositi oznaku "Za primaoca robe", i potpisat će ga pošiljalac i prijevoznik. Treći primjerak će potpisati prijevoznik koji će ga predati pošiljaocu nakon predaje tereta.
3. Potpis prijevoznika i pošiljaoca može biti ukucan ili stavljen faksimil.
4. Ako, na zahtjev pošiljaoca, prijevoznik napravi tovarni list, smatrat će se, ako ne bude dokaza za suprotno, da je prijevoznik tako i postupio u ime pošiljaoca.

Član 8.

Dokumentacija za višestruke pakete

Kada postoji više od jednog paketa:

- a) za koji prijevoznik tereta ima pravo da zatraži od pošiljaoca da napravi odvojene tovarne listove;
- b) za koji pošiljalac ima pravo da od prijevoznika zatraži da dostavi odvojene priznanice o predatom teretu, u situacijama kada se koriste drugi dokumenti, navedeni u paragrafu 2. člana 4.

Član 9.

Nepriдрžavanje uvjetima dokumentacije

Nepriдрžavanje odredbama člana 4. i 8. neće utjecati na postojanje ili validnost ugovora o prijevozu, koji će, bez obzira na navedeno, podlijeгati propisima ove konvencije, uključujući i one propise koji se odnose na ograničenje odgovornosti.

Član 10.

Odgovornost za pojedinosti u dokumentaciji

1. Pošiljalac je odgovoran za tačnost pojedinosti i izjava koje se odnose na teret, a koje je unio on ili su uneseni u njegovo ime u tovarni list, ili ih je on dostavio ili su u njegovo ime dostavljeni prijevozniku kako bi ih ovaj unio u priznanice o predatom teretu, ili radi unošenja istih u izvještaj koji će biti dostavljen putem druge vrste dokumenta opisanog u paragrafu 2. člana 4. Gore navedeno će se, takođe, primijeniti u slučaju kada je osoba koja vrši dužnost u ime pošiljaoca istovremeno i zastupnik prijevoznika.
2. U slučaju da prijevoznik ili neka druga osoba za koju je prijevoznik odgovoran, pretrpi štetu zbog neregularnosti, netačnosti ili nepotpunosti pojedinosti ili izjava koje je dao pošiljalac ili neko drugi u njegovo ime, pošiljalac će osloboditi od odgovornosti za pretrpljenu štetu prijevoznika ili neku drugu osobu za koju je prijevoznik odgovoran.
3. U skladu sa odredbama paragrafa 1. i 2. ovog člana, u slučaju da pošiljalac ili neka druga osoba za koju je pošiljalac odgovoran, pretrpi štetu zbog neregularnosti, netačnosti ili nepotpunosti pojedinosti ili izjava koje je dao prijevoznik ili neko drugi u njegovo ime kako bi podaci bili uneseni u priznanicu o predatom teretu ili u drugu vrstu dokumenta opisanog u paragrafu 2. člana 4., prijevoznik će osloboditi od odgovornosti za pretrpljenu štetu pošiljaoca ili neku drugu osobu za koju je pošiljalac odgovoran.

Član 11.

Dokumentacija koja dokazuje vrijednost

1. Tovarni list za prijevoz zrakom ili priznanica o predatom teretu su dokaz *prima facie* (dokaz koji to jeste sam po sebi, bez daljeg ispitivanja, prim. prev.) zaključka ugovora, o prijemu tereta i gore navedenih uvjeta prijevoza.
2. Bilo koji podatak naveden u tovarnom listu ili priznanici o predatom teretu, a koji se odnosi na težinu, dimenzije i pakovanje tereta, kao i oni koji se odnose na broj paketa, jesu dokaz *prima facie* navedenih činjenica; podaci koji se odnose na količinu, zapreminu i stanje tereta, ne čine dokaz protiv prijevoznika, osim ako ih je provjerio, i u tovarnom listu ili priznanici o predatom teretu je uneseno da ih je prijevoznik provjerio u prisustvu pošiljaoca robe, ili se odnose na očigledno stanje tereta.

Član 12.

Pravo na raspolaganje teretom

1. Podliježući odgovornosti da svoje zadatke izvrši u skladu sa ugovorom o prijevozu, pošiljalac robe ima pravo da raspolaze teretom tako što će ga vratiti na polazni ili dolazni aerodrom, ili tako što će ga zaustaviti u toku putovanja u trenutku bilo kojeg slijetanja, ili zahtijevati da bude dostavljen na mjesto isporuke ili da, u toku putovanja, bude dostavljen osobi koja nije prvobitno navedena kao primalac robe, ili tražeći da bude vraćen na polazni aerodrom. Pošiljalac ne smije koristiti ovo pravo na raspolaganje teretom na način koji može ugroziti prijevoznika ili druge pošiljaoce robe, i mora nadoknaditi sve troškove do kojih dode uživanjem ovog prava.
2. Ako je nemoguće izvršiti naloge pošiljaoca robe, prijevoznik o tome mora obavijestiti pošiljaoca.
3. Ako prijevoznik izvrši naloge pošiljaoca robe za raspolaganje teretom bez zahtjeva za uvidom u dio tovarnog lista ili priznanice koja se dostavlja pošiljaocu, prijevoznik će, bez ugrožavanja njegovog prava na naplatu od pošiljaoca, biti odgovoran za bilo kakvu štetu do koje može

doći u odnosu na osobu koja zakonski posjeduje taj dio tovarnog lista ili priznanice.

4. Pravo preneseno na pošiljaoca prestaje da važi u trenutku kada počinje da važi pravo primaoca robe, u skladu sa članom 13. U protivnom, ako primalac ne uspije da preuzme teret, ili se ne može stupiti u kontakt s njim, pošiljaocu se ponovo daje pravo na raspolaganje teretom.

Član 13.

Isporuka tereta

1. Osim u slučaju kada je pošiljalac postupio po svom pravu u skladu sa članom 12., primalac ima pravo da, po pristizanju tereta na odredište, zatraži od prijevoznika da dopremi teret primaocu, ima pravo na naplatu troškova i na pridržavanje uvjetima prijevoza.
2. Osim ako je drugačije dogovoreno, obaveza je prijevoznika da, što prije, obavijesti primaoca o pristizanju tereta.
3. Ako prijevoznik prizna gubitak tereta, ili ako teret nije stigao prije isteka roka od sedam dana od dana kada je trebalo da stigne, primalac ima pravo da protiv prijevoznika upotrijebi pravo koje proističe iz ugovora o prijevozu.

Član 14.

Primjena prava pošiljaoca i primaoca

Pošiljalac i primalac mogu, svaki ponaosob, primijeniti sva prava koja su im data članom 12. i 13., svaki u svoje ime, bilo da postupa u svom vlastitom interesu ili interesu nekog drugog, pod uvjetom da izvršava obaveze koje mu nameće ugovor o prijevozu.

Član 15.

Odnos između pošiljaoca i primaoca ili uzajamni odnosi trećih strana

1. Član 12., 13. i 14. ne utječu ni na odnos pošiljaoca i primaoca, ni na međusobne odnose trećih strana čija prava proizilaze iz prava pošiljaoca ili primaoca.
2. Odredbe člana 12., 13. i 14. se mogu izmijeniti samo odredbom "express" u tovarnom listu ili priznanici o isporuci tereta.

Član 16.

Carinske, policijske i formalnosti drugih državnih tijela

1. Pošiljalac mora pribaviti takve informacije i takve dokumente koji su neophodni radi zadovoljenja carinskih, policijskih i formalnosti drugih državnih tijela, prije nego što teret može biti isporučen primaocu. Pošiljalac je odgovoran prijevozniku za svako oštećenje uzrokovano nedostatkom takvih informacija ili dokumenata ili time što su nedovoljni ili nepropisni, osim ako je do oštećenja došlo greškom prijevoznika, njegovih službenika ili zastupnika.
2. Prijevoznik nema nikakvu obavezu da provjerava tačnost ili dovoljnost takvih informacija ili dokumenata.

Poglavlje III

Odgovornost prijevoznika i iznos kompenziranja za štetu

Član 17.

Smrt ili povrede putnika - Oštećenja prtljaga

1. Prijevoznik je odgovoran za štetu pretrpljenu u slučaju smrti ili tjelesne povrede putnika, samo pod uvjetom da je do nezgode, koja je prouzrokovala smrt ili povredu, došlo u avionu ili u toku bilo koje od operacija ukrcavanja ili iskrcavanja.
2. Prijevoznik je odgovoran za štetu pretrpljenu u slučaju oštećenja ili gubitka predatog prtljaga, samo u slučaju da se događaj, koji je doveo do oštećenja ili gubitka, desio u avionu ili u toku bilo kojeg perioda kada je predati prtljag bio u nadležnosti prijevoznika. Međutim, prijevoznik nije odgovoran, ako i u onoj mjeri u kojoj je do oštećenja došlo zbog svojstvenog nedostatka, lošeg kvaliteta ili mane samog prtljaga.

3. Ako prijevoznik prizna gubitak predatog prtljaga, ili ako predati prtljag nije stigao nakon isteka perioda od dvadesetjednog (21) dana nakon dana kada je trebalo da stigne, putnik ima pravo da protiv prijevoznika primijeni prava koja proističu iz ugovora o prijevozu.
4. Osim ako je drugačije navedeno, u ovoj konvenciji izraz "prtljag" označava kako prtljag koji je predat i za koji postoji prtljažna karta, tako i onaj koji nije predat i za koji ne postoji prtljažna karta.

Član 18. Oštećenja tereta

1. Prijevoznik je odgovoran za štetu pretrpljenu u slučaju oštećenja ili gubitka tereta, samo u slučaju da se događaj, koji je doveo do tako pretrpljene štete, desio u toku prijevoza zrakom.
2. Međutim, prijevoznik nije odgovoran ako i u onoj mjeri u kojoj se dokaže da je do oštećenja ili gubitka tereta došlo iz jednog ili više dolje navedenih razloga:
  - zbog svojstvenog nedostatka, lošeg kvaliteta ili mane samog tereta,
  - lošeg pakovanja tereta, koji nije izvršio prijevoznik, ili njegovi službenici ili zastupnici,
  - u slučaju rata ili oružanog sukoba,
  - u slučaju izvršenja akta državnog tijela u vezi sa ulaskom, izlaskom ili tranzitom tereta.
3. Prijevoz zrakom, sa značenjem koje mu je dato u paragrafu 1. ovog člana, podrazumijeva vrijeme u kojem je teret u nadležnosti prijevoznika.
4. Vrijeme trajanja prijevoza zrakom se ne može produžiti vremenom trajanja prijevoza kopnom, morem ili unutrašnjim vodama, koji se obavljaju van aerodroma. Ako se, ipak, takav prijevoz obavi u sklopu izvršenja ugovora za prijevoz zrakom, u svrhu utovara, isporuke ili pretovara, pretpostavlja se da je svaka šteta, pod uvjetom da nema dokaza da se desilo suprotno, rezultat događaja koji se desio u toku prijevoza zrakom. Ako prijevoznik, bez saglasnosti pošiljaoca, zamijeni ovakav prijevoz drugim vidom prometa u cjelini ili u onom dijelu prijevoza koji je u sporazumu između država potpisnica predviđen kao prijevoz zrakom, ovakav prijevoz drugim vidom prometa se mora obaviti za vrijeme trajanja prijevoza zrakom.

Član 19. Kašnjenje

Prijevoznik je odgovoran za štetu prouzrokovanu kašnjenjem u prijevozu putnika, prtljaga ili tereta. Međutim, prijevoznik neće biti odgovoran za štetu prouzrokovanu kašnjenjem ako dokaže da su on ili njegovi službenici i zastupnici preduzeli sve mjere koje su realno mogli preduzeti kako bi izbjegli štetu, ili ako dokažu da je bilo nemoguće preduzeti takve mjere.

Član 20. Razrješenje

Ako prijevoznik dokaže da je štetu prouzrokovao ili da je nastajanju štete doprinio nepar ili neko ponašanje ili previd osobe koja traži kompenziranje, ili od osobe od koje on ili ona potražuju svoja prava, prijevoznik će biti djelimično ili u potpunosti razriješen odgovornosti prema potražiocu u onoj mjeri u kojoj su navedeni nepar ili pogrešno djelovanje ili previd prouzrokovali štetu ili su joj doprinijeli. Kada, u slučaju smrti ili povrede putnika, kompenziranje potražuje osoba koja nije putnik, prijevoznik će biti djelimično ili u potpunosti razriješen odgovornosti u onoj mjeri u kojoj se dokaže da je šteta prouzrokovana ili da je njenom nastajanju doprinio navedeni nepar ili pogrešno djelovanje ili previd tog putnika. Ovaj član se primjenjuje na sve odredbe o odgovornosti u ovoj konvenciji, uključujući paragraf 1. člana 21.

Član 21.

Kompenziranje u slučaju smrti ili povrede putnika

1. Za štetu prouzrokovanu prema paragrafu 1. člana 17, a koja ne prijelazi 100 000 Specijalnih prava vuče za svakog putnika, prijevoznik neće biti u mogućnosti da isključi ili ograniči svoju odgovornost.
2. Prijevoznik neće biti odgovoran za štetu prouzrokovanu prema paragrafu 1. člana 17 u mjeri koja prevazilazi 100 000 Specijalnih prava vuče za svakog putnika, ako prijevoznik dokaže da:
  - do štete nije došlo zbog nemara ili pogrešnog djelovanja ili previda prijevoznika ili njegovih službenika ili zastupnika; ili
  - da je do štete došlo zbog nemara ili pogrešnog djelovanja ili previda treće strane.

Član 22.

Ograničenja odgovornosti u odnosu na kašnjenje, prtljage i tereta

1. U slučaju štete prouzrokovane kašnjenjima koja su navedena u članu 19. u prijevozu putnika, odgovornost prijevoznika za svakog putnika je ograničena na 4 150 Specijalnih prava vuče.
2. U prijevozu prtljaga, odgovornost prijevoznika u slučaju uništenja, gubitka, oštećenja ili zakašnjenja je ograničena na 1 000 Specijalnih prava vuče za svakog putnika, osim ako je putnik, u trenutku kada je predati prtljag proslijeđen prijevozniku, dao specijalnu izjavu o ulaganju u dostavu i platio dodatni iznos, ako slučaj tako zahtijeva. U tom slučaju, prijevoznik će biti dužan da plati iznos koji ne prijelazi navedenu sumu, osim ako se dokaže da je suma veća od realnog ulaganja putnika u dostavu na mjesto dolaska.
3. U prijevozu tereta, odgovornost prijevoznika u slučaju uništenja, gubitka, oštećenja ili zakašnjenja je ograničena na iznos od 17 Specijalnih prava vuče po kilogramu, osim ako je, u trenutku kada je paket predat prijevozniku, pošiljalac dao specijalnu izjavu o ulaganju u dostavu na određite i platio dodatni iznos, ako slučaj tako zahtijeva. U tom slučaju, prijevoznik će biti dužan da plati iznos koji ne prijelazi navedenu sumu, osim ako se dokaže da je suma veća od realnog ulaganja pošiljaoca u dostavu na mjesto dolaska.
4. U slučaju uništenja, gubitka, oštećenja ili zakašnjenja dijela tereta, ili bilo kojeg predmeta sadržanog u njemu, težina koja će se uzeti u obzir u određivanju iznosa na koji će biti ograničena odgovornost prijevoznika, bit će samo ukupna težina jednog ili više paketa na koje se odnosi navedeni tekst. Međutim, kada uništenje, gubitak, oštećenje ili zakašnjenje dijela tereta, ili bilo kojeg predmeta sadržanog u njemu, utječe na vrijednost ostalih paketa koji su obuhvaćeni istim tovarnim listom ili istom priznanicom, ili, ako oni nisu izdati, istim izvještajem sačuvanim u nekom drugom dokumentu pomenutom u paragrafu 2. člana 4., ukupna težina jednog takvog paketa ili više paketa će se, takođe, uzeti u obzir pri određivanju granice odgovornosti.
5. Gore navedene odredbe paragrafa 1. i 2. ovog člana, neće se primjenjivati ako se dokaže da je šteta nastala postupkom ili previdom prijevoznika, njegovih službenika ili zastupnika, počinjenim sa namjerom da se prouzrokuje šteta ili nesmotreno ili u znanju da će vjerovatan rezultat ili oštećenje; pod uvjetom da se, u slučaju takvog postupka ili previda službenika ili zastupnika, dokaže da je taj službenik ili zastupnik radio u okviru svojih ovlaštenja.
6. Ograničenja propisana članom 21. i ovim članom, neće spriječiti sud da, u skladu sa svojim zakonom, dodijeli cjelokupne ili djelimične sudske troškove i druge troškove sudskog spora kojima se izložio tužilac, uključujući i kamatu.

Član 23. Konverzija monetarnih jedinica

1. Iznosi pomenuti u skladu sa Specijalnim pravima vuče u ovoj konvenciji, smatrat će se referencom na Specijalna prava vuče onako kako ih je definirao Međunarodni monetarni fond. Konverzija iznosa u državnu valutu će se, u slučaju sudskog procesa, izvršiti u skladu sa vrijednošću takvih valuta u skladu sa Specijalnim pravima vuče na dan donošenja presude. U skladu sa Specijalnim pravima vuče, vrijednost državne valute države potpisnice koja je članica Međunarodnog monetarnog fonda, izračunat će se u skladu sa metodom procjene koju primjenjuje Međunarodni monetarni fond za svoje poslove i transakcije, a koja je na snazi na dan donošenja presude. U skladu sa Specijalnim pravima vuče, vrijednost državne valute države potpisnice koja nije članica Međunarodnog monetarnog fonda, izračunat će se na način koji odredi ta država.
2. Bez obzira na gore navedeno, one države koje nisu članice Međunarodnog monetarnog fonda i čiji zakon ne dozvoljava primjenu odredaba paragrafa 1. ovog člana, mogu, u trenutku ratifikacije ili pristupa ili u bilo kojem drugom trenutku, objavit da je granica odgovornosti prijevoznika propisana članom 21. fiksirana na iznos od 1 500 000 monetarnih jedinica po putniku u sudskim sporovima na njihovim teritorijama; 62 500 monetarnih jedinica po putniku u skladu sa paragrafom 1. člana 22.; 15 000 monetarnih jedinica po putniku u skladu sa paragrafom 2. člana 22.; 250 monetarnih jedinica po kilogramu u skladu sa paragrafom 3. člana 22. Ova monetarna jedinica je jednaka vrijednosti šezdesetpet i po (65,5) miligrama zlata čistoće devet stotina (900).
3. Kalkulacija pomenuta u posljednjoj rečenici paragrafa 1. ovog člana, i metoda konverzije pomenuta u paragrafu 2. ovog člana, bit će izvršena na takav način da, u nacionalnoj valuti države potpisnice, što je moguće približnije prikaže istu realnu vrijednost za iznose iz člana 21. i 22., koja će proisteći iz primjene prve tri rečenice paragrafa 1. ovog člana. Države potpisnice će objasniti depozitaru način kalkulacije izvršene u skladu sa paragrafom 1. ovog člana, ili rezultat konverzije izvršene prema paragrafu 2. ovog člana, ako to slučaj zahtijeva, prilikom deponiranja instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupa ovoj konvenciji i kad god dođe do izmjene u bilo kojem od njih.

Član 24. Revizija ograničenja

1. Depozitar će, bez dovođenja u pitanje odredaba člana 25. ove konvencije i u skladu sa dolje navedenim paragrafom 2, svakih pet godina vršiti reviziju granica odgovornosti propisanih članom 21., 22. i 23., pri čemu će se prva takva revizija izvršiti krajem pete godine od dana stupanja ove konvencije na snagu, ili u toku prve godine njenog stupanja na snagu ako Konvencija nije stupila na snagu u roku od pet godina od dana kada je po prvi put otvorena za potpisivanje, uzevši u obzir faktor inflacije koji odgovara stopi inflacije akumuliranoj od prethodno izvršene revizije, ili u prvom redu, od dana stupanja ove konvencije na snagu. Iznos stope inflacije koja će se koristiti u određivanju faktora inflacije, bit će izmjereni prosjek godišnjih stopa povećanja ili smanjenja u Indeksima potrošačkih cijena u državama čije valute obuhvataju Specijalna prava vuče spomenuta u paragrafu 1. člana 23.
2. Ako revizija koja se spominje u prethodnom paragrafu pokaže da je faktor inflacije prevazišao 10%, depozitar će obavijestiti države potpisnice o reviziji granica odgovornosti. Svaka takva revizija će stupiti na snagu šest mjeseci nakon obavijesti upućene državama potpisnicama. Ako u roku od tri mjeseca nakon obavijesti o reviziji, većina država potpisnica izrazi svoje neslaganje, revizija neće stupiti na snagu i depozitar će problem iznijeti na sastanku država

- potpisnica. Depozitar će odmah obavijestiti sve države potpisnice o stupanju revizije na snagu.
3. Bez obzira na navedeno u paragrafu 1. ovog člana, procedura pomenuta u paragrafu 2. ovog člana može se primijeniti u bilo kojem trenutku, pod uvjetom da jedna trećina od ukupnog broja država potpisnica izrazi želju za primjenom procedure i pod uvjetom da je faktor inflacije, iz paragrafa 1, uvećan za 30% od prethodne revizije ili, ako se revizija nije vršila ranije, od dana stupanja ove konvencije na snagu. Sve naredne revizije koje koriste proceduru opisanu u paragrafu 1 ovog člana vršit će se u petogodišnjim intervalima nakon izvršenja revizija obuhvaćenih ovim paragrafom.

Član 25. Klauzula o ograničenjima

Prijevoznik može ustanoviti da će ugovor o prijevozu podlijeđati višim ograničenjima odgovornosti od onih navedenih u ovoj konvenciji ili, čak, nikakvim ograničenjima.

Član 26. Pravna nevalidnost odredaba ugovora

Svaka odredba kojom se pokušava osloboditi prijevoznika od odgovornosti ili se pokušava odrediti niži prag odgovornosti od onog koji je ustanovljen ovom konvencijom, bit će poništena, ali poništenje bilo koje takve odredbe ne uključuje poništenje cijelog ugovora, koji će i dalje podlijeđati odredbama ove konvencije.

Član 27. Sloboda ugovaranja

Ništa sadržano u ovoj konvenciji neće spriječiti prijevoznika da odbije da potpiše bilo koji ugovor o prijevozu, da odbaci bilo koju vrstu zaštite dostupnu prema ovoj konvenciji, ili da postavi uvjete koji nisu u suprotnosti sa odredbama ove konvencije.

Član 28. Avansna uplata

U slučaju avionske nesreće koja dovede do smrti ili povrede putnika, prijevoznik će, ako to nalaže zakon njegove države, bez odlaganja izvršiti avansnu uplatu fizičkoj osobi ili osobama ovlaštenim da potražuju odštetu, kako bi zadovoljili neposredne ekonomske potrebe tih osoba. Ovakve avansne uplate neće značiti priznanje odgovornosti i mogu biti poravnanje iznosa koji prijevoznik naknadno plati kao odštetu.

Član 29. Osnova za potraživanja odštete

U prijevozu putnika, prtljaga i tereta, svako potraživanje odštete, zasnovano bilo na ovoj konvenciji ili ugovoru ili krivičnom djelu ili na neki drugi način, može podlijeđati uvjetima i ograničenjima odgovornosti onako kako je navedeno u ovoj konvenciji, bez predrasude kada se postavi pitanje ko su osobe koje imaju pravo da pokrenu postupak i koja su njihova pojedinačna prava. U svakom takvom slučaju, kaznena, opominjuća ili neka druga nenadoknativa odšteta, neće se isplatiti.

Član 30. Službenici, zastupnici - Prikupljanje zahtjeva za odštetu

1. Ako se povede postupak protiv službenika ili zastupnika prijevoznika zbog nastale štete koja je obuhvaćena ovom konvencijom, takav službenik ili zastupnik, ako dokaže da je radio u okviru svojih ovlaštenja, imat će pravo da koristi uvjete i ograničenja odgovornosti na koja sam prijevoznik ima pravo da se pozove prema ovoj konvenciji.
2. Prikupljanje iznosa koji se mogu nadoknaditi od prijevoznika, njegovih službenika i zastupnika, u tom slučaju, neće prevazići rečene iznose.
3. Osim u pogledu prijevoza tereta, odredbe paragrafa 1. i 2. se neće primijeniti ako se dokaže da je šteta proistekla iz

postupka ili omaške službenika ili zastupnika, počinjene sa namjerom da se izazove šteta ili nesmotreno i znajući da će vjerovatno doći do štete.

Član 31.

Pravovremena obavijest o žalbi

1. Ako osoba ovlaštena da primi predati prtljag ili teret izvrši prijem bez prigovora, to je dokaz *prima facie* da je prtljag ili teret dostavljen u dobrom stanju i u skladu sa dokumentom o prijevozu ili u izvještaju sadržanom u nekom drugom dokumentu koji se spominje u paragrafu 2. člana 3. i paragrafu 2. člana 4.
2. U slučaju oštećenja, osoba odgovorna za isporuku mora prigovoriti prijevozniku odmah nakon što uoči oštećenje, i to, u slučaju prtljaga, najkasnije sedam dana od dana prijema, ili u slučaju tereta, četrnaest dana od dana prijema. U slučaju zakašnjenja, prigovor se mora uložiti najkasnije u roku od dvadesetjedan dan od dana kada su prtljag ili teret stavljani njoj ili njemu na raspolaganje.
3. Svaki prigovor se mora uložiti u pisanoj formi i biti predat ili otpremljen u gore propisanom roku.
4. Ako se u gore navedenom roku ne uložiti prigovor, protiv prijevoznika se neće preduzimati nikakva radnja, osim u slučaju prijave koju je prijevoznik počinio.

Član 32.

Smrt odgovorne osobe

U slučaju smrti odgovorne osobe, potraživanje odštete će se, u skladu sa ovom konvencijom, pokrenuti protiv onih koji zakonski predstavljaju svoju državu.

Član 33.

Nadležnosti

1. Zahtjev za potraživanje odštete se, po nahodjenju tužioca, mora predati na teritoriji jedne od država potpisnica, bilo domaćem sudu u zemlji prijevoznika ili njegovom glavnom sjedištu, ili tamo gdje je poslovno sjedište u kojem je potpisan ugovor ili na sudu u zemlji odredišta.
2. U pogledu štete koja proistekne iz smrti ili povrede putnika, zahtjev se može dostaviti jednom od sudova spomenutih u paragrafu 1 ovog člana, ili na teritoriji države potpisnice u kojoj, u trenutku nesreće, putnik ima svoje osnovno i stalno boravište prema kojem i od kojeg prijevoznik saobraća u prijevozu putnika zrakom, bilo svojim vlastitim avionom ili avionom drugog zrakoplovnog-prijevoznika prema komercijalnom sporazumu, i u kojem taj prijevoznik obavlja prijevoz putnika zrakom, u prostorijama koje prijevoznik iznajmljuje ili posjeduje ili ih iznajmljuje ili posjeduje drugi prijevoznik sa kojim je navedeni prijevoznik potpisao komercijalni sporazum.
3. U svrhu paragrafa 2.,
  - (a) "komercijalni sporazum", označava sporazum, osim onog agencijskog, koji su potpisali prijevoznici i koji se odnosi na odredbu o zajedničkim uslugama za zračni prijevoz putnika;
  - (b) "osnovno i stalno mjesto boravka" označava ono koje je nepromjenjivo i stalno prebivalište putnika u trenutku nesreće. Državljanstvo putnika neće biti odlučujući faktor u ovom pogledu.
4. Proceduru će odrediti zakon suda koji vodi postupak.

Član 34.

Arbitraža

1. Podliježući odredbama ovog člana, potpisnice ugovora o prijevozu tereta mogu navesti da će svaki spor koji se odnosi na odgovornost prijevoznika, u skladu sa ovom konvencijom, biti riješen arbitražom. Takav dogovor će biti u pisanoj formi.
2. Arbitražni postupak će se, po nahodjenju strane koja ga potražuje, održati u jednom od sudova navedenih u članu 33.
3. Arbitar ili arbitražni tribunal će primijeniti odredbe ove konvencije.

4. Odredbe paragrafa 2. i 3. ovog člana smatrat će se dijelom svake arbitražne klauzule ili sporazuma, i svaki uvjet takve klauzule ili sporazuma koji nije u skladu sa Konvencijom, bit će poništen.

Član 35.

Ograničenje podnošenja zahtjeva

1. Pravo na odštetu će zastarjeti ako se zahtjev ne podnese u roku od dvije godine od dana prispjeća na odredište, ili od dana kada je avion trebalo da sleti, ili od dana kada je prijevoz zaustavljen.
2. Način izračunavanja tog perioda će biti određen zakonom suda koji vodi postupak.

Član 36.

Uzastopni prijevoz

1. U slučaju prijevoza koji obavljaju različiti uzastopni prijevoznici i koji spada u definiciju navedenu u paragrafu 3. člana 1., svaki prijevoznik koji primi putnike, prtljag ili teret je dužan da poštuje propise navedene u ovoj konvenciji i smatra se jednom od strana potpisnica ugovora o prijevozu u onoj mjeri u kojoj se ugovor bavi onim dijelom prijevoza koji se obavlja pod nadzorom tog prijevoznika.
2. U slučaju prijevoza ove vrste, putnik ili bilo koja druga osoba koja ima pravo na kompenziranje u smislu da on ili ona mogu povesti postupak protiv prijevoznika koji je vršio prijevoz u toku kojeg je došlo do nesreće ili kašnjenja, osim u slučaju kada je, izričitim sporazumom, prvi prijevoznik preuzeo odgovornost za cijelo putovanje.
3. U vezi sa prtljagom ili teretom, putnik ili pošiljalac će imati pravo na postupak protiv prvog prijevoznika, i putnik ili primalac koji ima pravo na dostavu, imat će pravo na postupak protiv posljednjeg prijevoznika, i nadalje, svako od njih može povesti postupak protiv prijevoznika koji je vršio prijevoz u toku kojeg je došlo do uništenja, gubitka, oštećenja ili zakašnjenja. Ovi prijevoznici će biti zajedno i pojedinačno odgovorni putniku ili pošiljaocu ili primaocu.

Član 37.

Pravo na naplatu štete od trećih strana

Ništa navedeno u ovoj konvenciji neće dovesti u pitanje da li osoba odgovorna za štetu u skladu sa odredbama Konvencije ima pravo na naplatu štete od bilo koje druge osobe.

Poglavlje IV

Kombinirani prijevoz

Član 38.

Kombinirani prijevoz

1. U slučaju kombiniranog prijevoza koji se dijelom obavlja zrakom, a dijelom bilo kojim drugim vidom prijevoza, odredbe ove konvencije će se, saglasno paragrafu 4. člana 18., primijeniti samo na prijevoz zrakom, pod uvjetom da prijevoz zrakom spada u uvjete navedene u članu 1.
2. Ništa navedeno u ovoj konvenciji neće spriječiti strane potpisnice u slučaju kombiniranog prijevoza, od unošenja uvjeta koji se odnose na druge vidove prijevoza u dokument o zračnom prijevozu, pod uvjetom da se odredbe ove konvencije sagledavaju u odnosu na zračni prijevoz.

Poglavlje V

Prijevoz zrakom koji obavlja osoba koja nije prijevoznik po ugovoru

Član 39.

Prijevoznik po ugovoru - Sadašnji prijevoznik

Odredbe ovog poglavlja se primjenjuju kada osoba (nadalje u tekstu: "prijevoznik po ugovoru"), u svojstvu strane koja ugovara u svoje ime, potpiše ugovor o prijevozu, koji je usklađen sa ovom konvencijom, sa putnikom ili pošiljaocem robe ili sa osobom koja djeluje u ime putnika ili pošiljaoca, i drugom osobom (nadalje u tekstu: "sadašnji prijevoznik") i obavlja, po ovlaštenju

prijevoznika po ugovoru, prijevoz u cjelini ili djelimično, ali nije, u pogledu takvog dijela, uzastopni prijevoznik u okviru značenja koje mu daje ova konvencija. Takvo ovlaštenje će se pretpostaviti kao važeće u slučaju da ne postoji dokaz koji dokazuje suprotno.

Član 40.

Pojedinačna odgovornost prijevoznika po ugovoru i sadašnjeg prijevoznika

Ako sadašnji prijevoznik, u cjelini ili djelimično, obavlja prijevoz koji, u skladu sa ugovorom koji se spominje u članu 39., uređen ovom konvencijom, i prijevoznik po ugovoru i sadašnji prijevoznik će, osim ako se drugačije odredi u ovom poglavlju, podlijetati propisima ove konvencije, i to prvi za cjelokupni prijevoz obrađen ovim ugovorom, a drugi samo za prijevoz koji obavlja.

Član 41.

Uzajamna odgovornost

1. Postupci i previdi sadašnjeg prijevoznika i njegovih službenika i zastupnika koji djeluju u okviru svojih nadležnosti smatrat će se, u odnosu na prijevoz koji je obavio sadašnji prijevoznik, postupcima i previdima prijevoznika po ugovoru.
2. Postupci i previdi prijevoznika po ugovoru i njegovih službenika i zastupnika koji djeluju u okviru svojih nadležnosti, takođe će se, u odnosu na prijevoz koji je obavio sadašnji prijevoznik, smatrati postupcima i previdima prijevoznika po ugovoru. Bez obzira na već navedeno, nijedan takav postupak ili previd neće izložiti sadašnjeg prijevoznika odgovornosti koja prijelazi iznose navedene u članu 21., 22., 23. i 24. Bilo koji specijalni sporazum prema kojem prijevoznik po ugovoru preuzima obaveze koje nisu nametnute ovom konvencijom ili bilo koje odricanje prava ili ovlaštenja prenesenih ovom konvencijom, ili bilo koja specijalna izjava o ulaganju u dostavu na određite, koja je obrađena u članu 22., neće utjecati na sadašnjeg prijevoznika osim ako se on složi sa tim.

Član 42.

Primalac žalbi i instrukcija

Bilo koja žalba koja će se uložiti ili instrukcija koja će se prijevozniku dati u skladu sa ovom konvencijom, imat će isti rezultat, bilo da se upućuje prijevozniku po ugovoru ili sadašnjem prijevozniku. Bez obzira na navedeno, instrukcije koje su obrađene u članu 12. bit će na snazi samo ako su upućene na prijevoznika po ugovoru.

Član 43.

Službenici i zastupnici

U vezi sa prijevozom koji obavlja sadašnji prijevoznik, svakom službeniku ili zastupniku tog prijevoznika ili prijevoznika po ugovoru će, ako dokažu da su djelovali u okviru svojih ovlaštenja, biti dozvoljeno da iskoriste uvjete i ograničenja odgovornosti koji se, u skladu sa ovom konvencijom, primjenjuju na prijevoznika čiji su službenik ili zastupnik, osim ako se dokaže da su djelovali na način koji ih sprječava da se pozovu na ograničenja odgovornosti u skladu sa ovom konvencijom.

Član 44.

Prikupljanje odštete

U pogledu prijevoza koji obavlja sadašnji prijevoznik, prikupljanje iznosa koje je moguće povratiti od tog prijevoznika i prijevoznika po ugovoru, i od njihovih službenika i zastupnika koji djeluju u okviru svojih ovlaštenja, neće prelaziti najveći iznos koji je, u skladu sa ovom konvencijom, moguće dobiti bilo od prijevoznika po ugovoru ili sadašnjeg prijevoznika, ali nijedna od pomenutih osoba neće biti odgovorna za isplatu sume koja prijelazi ograničenje koje se može primijeniti na tu osobu.

Član 45.

Primalac zahtjeva

U pogledu prijevoza koji obavlja sadašnji prijevoznik, može se, po nahodjenju tužioca, protiv tog prijevoznika ili prijevoznika po ugovoru, ili protiv obojice zajedno ili odvojeno, pokrenuti postupak za naplatu štete.

Ako se postupak pokrene samo protiv jednog od prijevoznika, taj će prijevoznik imati pravo da zatraži da i drugi prijevoznik bude uključen u postupak, pri čemu će procedura i rezultati iste biti uređeni u skladu sa zakonom suda koji obrađuje predmet.

Član 46.

Dotatna sudska nadležnost

Svaki postupak za naplatu štete, obrađen u članu 45. mora se pokrenuti, po nahodjenju tužioca, na teritoriji jedne od ugovornih strana, bilo na sudu na kojem se postupak može pokrenuti protiv prijevoznika po ugovoru, kako je i navedeno u članu 33. ili na sudu koji ima sudsku nadležnost u mjestu u kojem sadašnji prijevoznik ima boravište ili vodeće mjesto poslovanja.

Član 47.

Nevalidnost ugovornih odredaba

Svaka ugovorna odredba čija je svrha da oslobodi prijevoznika po ugovoru ili sadašnjeg prijevoznika od odgovornosti prema ovom Poglavlju ili da odredi niži limit od onog koji se primjenjuje prema ovom poglavlju, bit će poništena, ali poništenje bilo koje takve odredbe ne podrazumijeva poništenje ugovora, koji će i dalje podlijetati odredbama ovog poglavlja.

Član 48.

Uzajamni odnosi između prijevoznika po ugovoru i sadašnjeg prijevoznika

Osim onog što je navedeno u članu 45., ništa iz ovog poglavlja neće utjecati na prava i obaveze između samih prijevoznika, uključujući pravo na povrat sredstava ili naknadu štete.

Poglavlje VI Druge odredbe

Član 49.

Obavezna primjena

Bilo koja klauzula sadržana u ugovoru o prijevozu i svi posebni aranžmani u koje se ušlo prije nego što je došlo do štete, kojima ugovorne strane imaju za cilj kršenje propisa utvrđenih ovom konvencijom, bilo odlučujući o zakonu koji će se primjenjivati, ili mijenjajući propise u pogledu sudske nadležnosti, bit će pravno poništena i nevažeća.

Član 50.

Osiguranje

Ugovorne strane će tražiti od prijevoznika da održavaju odgovarajuće osiguranje koje će obuhvatiti njihovu odgovornost koju imaju u skladu sa ovom konvencijom. Ugovorna strana može tražiti od prijevoznika koji obavlja prijevoz na njenoj teritoriji, da dostavi dokaz o tome da održava odgovarajuće osiguranje koje obuhvata njegovu odgovornost koju ima u skladu sa ovom konvencijom.

Član 51.

Prijevoz koji se obavlja u vanrednim okolnostima

Odredbe članova 3-5., 7. i 8., koji se odnose na dokumentaciju o prijevozu, neće se primjenjivati u slučaju prijevoza koji je obavljen u vanrednim okolnostima, van uobičajenog obima posla prijevoznika.

Član 52. Definicije dana

Izraz "dani", kada se koristi u ovoj konvenciji, označava kalendarske, a ne radne dane.

Poglavlje VII Finalne klauzule

Član 53.

Potpisivanje, ratificiranje i stupanje na snagu

1. Ova konvencija će biti otvorena za potpisivanje u Montrealu, 28. maja 1999. godine, za države učesnice na Međunarodnoj konferenciji o zakonu u zračnom prometu, koja je održana u Montrealu, od 10-28. maja 1999. godine. Poslije 28. maja 1999. godine, Konvencija će biti otvorena za potpisivanje u sjedištu Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo u Montrealu, do stupanja na snagu u skladu sa paragrafom 6. ovog člana.
2. Ova konvencija će biti uporedo otvorena za potpisivanje od strane regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju. U svrhu ove konvencije, izraz "regionalna organizacija za ekonomsku integraciju" označava bilo koju organizaciju koju su osnovale suverene države određenog regiona, koja ima ovlaštenje u pogledu određenih pitanja koja uređuje ova konvencija, i koja je ovlaštena da potpisuje, ratificira, prihvata, odobrava ili pristupa ovoj konvenciji. Referenca na "država potpisnica" ili "države potpisnice" u ovoj konvenciji, na drugačiji način nego što je navedeno u paragrafu 2, člana 1., paragraf 1(b) člana 3, paragraf (b) člana 5, članova 23., 33., 46. i paragrafa (b) člana 57., primjenjuje se podjednako na regionalnu organizaciju za ekonomsku integraciju.
3. Ova konvencija će podlijegati ratificiranju od strane država i regionalnih organizacija za ekonomsku integraciju, koje su je potpisale.
4. Svaka država ili regionalna organizacija za ekonomsku integraciju koja ne potpiše ovu konvenciju, može je prihvatiti, odobriti ili joj pristupiti u bilo kojem trenutku.
5. Instrumenti za ratificiranje, prijem, odobrenje ili pristupanje, bit će deponovani u Međunarodnoj organizaciji za civilno zrakoplovstvo, koja je ovim dokumentom imenovani depozitar.
6. Konvencija će stupiti na snagu šestog dana nakon dana deponiranja tridesetog instrumenta o ratificiranju, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju kod depozitara, između država koje su deponirale takav instrument. Instrument koji je deponirala regionalna organizacija za ekonomsku integraciju neće biti od važnosti u svrhu ovog paragrafa.
7. Za ostale države i regionalne organizacije za ekonomsku integraciju, ova konvencija će stupiti na snagu šezdeset dana od dana deponiranja instrumenta za ratificiranje, prihvatanje, odobrenje ili pristupanje.
8. Depozitar će odmah obavijestiti sve potpisnike i države potpisnice o:
  - (a) svakom potpisniku ove konvencije i datumu potpisivanja;
  - (b) svakom deponiranju instrumenta za ratificiranje, prihvatanje, odobrenje ili pristupanje;
  - (c) datumu stupanja na snagu ove konvencije;
  - (d) datumu stupanja na snagu svake revizije ograničenja odgovornosti određene ovom konvencijom;
  - (e) svakom otkazivanju prema članu 54.

Član 54. Otkazivanje

1. Svaka država potpisnica može otkazati ovu konvenciju pismenom obavijesti upućenom depozitaru.
2. Otkazivanje će stupiti na snagu stoosamdeset (180) dana od dana kada je depozitar zaprimio obavijest.

Član 55.

Odnos sa ostalim instrumentima Varšavske konvencije

Ova konvencija će imati prednost u odnosu na bilo koji propis koji se primjenjuje u međunarodnom zračnom prijevozu:

1. između država potpisnica ove konvencije na osnovu činjenice da su te države zajedno ugovorna strana u odnosu na:
  - (a) **Konvenciju za objedinjavanje određenih propisa u međunarodnom zračnom prijevozu**, potpisanoj u Varšavi, 12.10.1929. godine (nadalje u tekstu: Varšavska konvencija);
  - (b) **Protokol za izmjenu Konvencije za objedinjavanje određenih propisa u međunarodnom zračnom prijevozu**, potpisanoj u Varšavi, 12.10.1929. godine, potpisan u Hagu, 28.09.1955. godine (nadalje u tekstu: Haški protokol);
  - (c) **Konvenciju, Dodatak Varšavskoj konvenciji, za objedinjavanje određenih propisa u međunarodnom zračnom prijevozu koji obavlja osoba koja nije prijevoznik po ugovoru**, potpisanoj u Gvadalahari, 18.09.1961. godine (nadalje u tekstu: Konvencija iz Gvadalahare);
  - (d) **Protokol za izmjenu Konvencije za objedinjavanje određenih propisa u međunarodnom zračnom prijevozu, potpisanoj u Varšavi, 12.10.1929. godine, i izmijenjenoj Protokolom potpisanim u Hagu, 28.09.1955. godine**, koji je potpisan u Gvatemala Sitiju, 08.03.1971. godine (nadalje u tekstu: Protokol iz Gvatemala Sitija);
  - (e) Dodatni protokoli br. 1 do 3 i Montrealski protokol br. 4 koji mijenja Varšavsku konvenciju izmijenjenu Haškim protokolom ili Varšavsku konvenciju izmijenjenu i Haškim protokolom i Protokolom iz Gvatemala Sitija, koji su potpisani u Montrealu, 25.09.1975. godine (nadalje u tekstu: Montrealski protokoli); ili
2. Unutar teritorija bilo koje pojedinačne države potpisnice ove konvencije na osnovu činjenice da je ta država potpisnica jednog ili više instrumenata na koje se odnose gornji pod-paragrafi od (a) do (e).

Član 56.

Države sa više od jednog zakonskog sistema

1. Ako država ima dvije ili više teritorijalnih jedinica u kojima se primjenjuju različiti zakonski sistemi u pogledu oblasti koje obrađuje ova konvencija, država može, u trenutku kada je potpisuje, ratificira, prihvata, odobrava ili pristupa, objaviti da će se ova konvencija proširiti na sve njene teritorijalne jedinice ili samo na jednu ili na više njih, i može izmijeniti ovu izjavu podnošenjem druge izjave u bilo kojem trenutku.
2. Svaka takva izjava će biti dostavljena depozitaru i jasno će sadržavati nazive teritorijalnih jedinica na koje se Konvencija primjenjuje.
3. U odnosu na državu potpisnicu koja je dala izjavu:
  - (a) referenca na član 23.: "državna valuta", tumačit će se kao valuta relevantne teritorijalne jedinice te države; i
  - (b) referenca na član 28.: "državni zakon", tumačit će se kao zakon relevantne teritorijalne jedinice te države.

Član 57.

Ograničenja

Neće biti ograničenja na primjenu ove konvencije osim ako država potpisnica u bilo kojem trenutku dostavi izjavu upućenu depozitaru o tome da se ova konvencija neće primjenjivati na:

- (a) međunarodni zračni prijevoz koji direktno obavlja ta država potpisnica u nekomercijalne svrhe u odnosu na svoje funkcije i obaveze kao suverene države; i/ili
- (b) prijevoz putnika, tereta i prtljaga za svoje vojne institucije na avionu koji je registriran u državi potpisnici ili ga ona iznajmljuje, pri čemu je ukupan kapacitet ograničen od strane ili u ime takvih tijela.

U prisustvu dolje potpisanih opunomoćenika koji su potpisali ovu konvenciju.

Potpisano u Montrealu, 28. maja 1999. godine, na engleskom, arapskom, kineskom, francuskom, ruskom i španskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi podjednako autentični. Ova konvencija će ostati deponovana u arhivi Međunarodne

organizacije za civilno zrakoplovstvo, i ovjerene kopije će depozitar uputiti svim državama potpisnicama Konvencije, kao i državama potpisnicama Varšavske konvencije, Haškog protokola, Konvencije iz Gvadalahare, Protokola iz Gvatemala Sitija, i Montrealskih protokola.

Član 3.

Ova Odluka će biti objavljena u "Službenom glasniku BiH" na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Број 01-011-2431-6/07
25. јула 2007. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Željko Komšić, s. r.

